Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (szósta izba)

z dnia 18 lipca 2013 r.*

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym — Rolnictwo — Wspólna organizacja rynków — Rozporządzenie (EWG) nr 3665/87 — Refundacje wywozowe — Oszustwo dotyczące towaru przeznaczonego do wywozu — Obowiązek zwrotu przez eksportera — Nieprzekazanie przez właściwe władze informacji dotyczących wiarygodności kontrahenta podejrzanego o oszustwo — Siła wyższa — Brak

W sprawie C-99/12

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez tribunal de première instance de Bruxelles (Belgia) postanowieniem z dnia 9 lutego 2012 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 24 lutego 2012 r., w postępowaniu:

Eurofit SA

przeciwko

Bureau d'intervention et de restitution belge (BIRB),

TRYBUNAŁ (szósta izba),

w składzie: M. Berger, prezes izby, E. Levits i J.J. Kasel (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: V. Trstenjak,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu Eurofit SA przez S. Woog, avocate,

— w imieniu rządu belgijskiego przez M. Jacobs i J.C. Halleux, działających w charakterze pełnomocników, wspieranych przez B. De Moor i V. van Steenkiste, avocats,

— w imieniu Komisji Europejskiej przez B. Burggraafa i D. Triantafyllou, działających w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

* Język postępowania: francuski.

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni pojęcia siły wyższej w rozumieniu rozporządzenia Komisji (EWG) nr 3665/87 z dnia 27 listopada 1987 r. ustanawiającego wspólne szczegółowe zasady stosowania systemu refundacji wywozowych do produktów rolnych (Dz.U. L 351, s. 1), zmienionego rozporządzeniem Komisji (WE) nr 2945/94 z dnia 2 grudnia 1994 r. (Dz.U. L 310, s. 57.) (zwanego dalej „rozporządzeniem nr 3665/87").

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu między Eurofit SA (zwaną dalej „Eurofitem") a Bureau d'intervention et de restitution belge (BIRB) w przedmiocie zwrotu refundacji wywozowych wypłaconych tej spółce na podstawie sfałszowanych dokumentów.

Ramy prawne

3 Motywy pierwszy i drugi rozporządzenia nr 2945/94 mają następujące brzmienie:

„Reguły wspólnotowe przewidują przyznanie refundacji wywozowych w oparciu o obiektywne kryteria, odnoszące się w szczególności do ilości, rodzaju i cech wywożonego produktu, jak również do jego geograficznego miejsca przeznaczenia. W świetle nabytych doświadczeń należy wzmocnić zwalczanie nieprawidłowości, a przede wszystkim oszustw na szkodę budżetu wspólnotowego. W tym celu należy przewidzieć odzyskiwanie kwot wypłaconych nienależnie, jak również sankcje w celu przestrzegania przez eksporterów regulacji wspólnotowych.

W celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania systemu refundacji wywozowych sankcje należy stosować bez względu na subiektywny aspekt winy. W niektórych przypadkach właściwe jest jednakże odstąpienie od stosowania sankcji, w szczególności w przypadku oczywistego błędu uznanego przez odpowiednie władze, i ustalenie poważniejszych sankcji w przypadku działania umyślnego" [tłumaczenie nieoficjalne, podobnie jak wszystkie cytaty z tego rozporządzenia poniżej].

4 Rozporządzenie nr 3665/87 przewidywało, że podmioty dokonujące wywozu produktów rolnych poza obszar Unii Europejskiej mogą skorzystać z refundacji wywozowych.

5 Artykuł 5 rozporządzenia nr 3665/87 stanowił:

„1. Wypłata refundacji zróżnicowanej lub niezróżnicowanej jest uzależniona – obok wymogu, by produkt opuścił obszar celny Wspólnoty – od warunku, by w ciągu dwunastu miesięcy od daty przyjęcia zgłoszenia wywozowego produkt został przywieziony do państwa trzeciego lub w stosownym przypadku do określonego państwa trzeciego, chyba że został utracony w transporcie w wyniku działania siły wyższej:

[...]

3. Jeżeli po opuszczeniu obszaru celnego Wspólnoty produkt został utracony w transporcie w wyniku działania siły wyższej:

— w przypadku refundacji zróżnicowanej wypłaca się część refundacji określoną zgodnie z art. 20,

— w przypadku refundacji niezróżnicowanej wypłaca się całkowitą kwotę refundacji".

6 Artykuł 11 ust. 1 tego rozporządzenia stanowił:

„W przypadku stwierdzenia, że w celu przyznania refundacji wywozowej eksporter złożył wniosek o refundację wyższą od refundacji stosowanej, refundacja należna w przypadku danego wywozu jest refundacją stosowaną do produktów faktycznie wywiezionych, zmniejszoną o kwotę odpowiadającą:

a) połowie różnicy między refundacją wnioskowaną a refundacją stosowaną do wywozu faktycznie dokonanego;

b) podwójnej różnicy między refundacją wnioskowaną a refundacją stosowaną, w przypadku gdy eksporter umyślnie dostarczył fałszywych informacji.

[...]

Sankcji przewidzianej w lit. a) nie stosuje się:

— w przypadku siły wyższej,

— w wyjątkowych przypadkach, w których wystąpiły okoliczności, za które eksporter nie odpowiada i które zaistniały po przyjęciu przez właściwe władze zgłoszenia wywozowego lub deklaracji płatności, pod warunkiem że z chwilą stwierdzenia tych okoliczności i w terminie wskazanym w art. 47 ust. 2 eksporter powiadomił o nich właściwe władze, chyba że stwierdziły one uprzednio nieprawidłowości we wnioskowanej refundacji,

— w przypadku oczywistego błędu co do wnioskowanej refundacji, rozpoznanego przez właściwe władze,

[...]

W przypadku gdy wynikiem kalkulacji związanej z obniżką przewidzianą w lit. a) i b) jest kwota ujemna, kwotę taką uiszcza eksporter.

[...]”.

Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

7 Eurofit jest spółką prawa belgijskiego prowadzącą działalność w zakresie przetwórstwa mleka i wywozu produktów mlecznych do państw trzecich.

8 W lipcu 1996 r. Eurofit zamierzał dokonać wywozu znacznych ilości masła do Albanii przez Włochy. Towar miał być przewożony ciężarówką do Bari (Włochy), a następnie drogą morską do Albanii.

9 Włoskim pośrednikiem odpowiadającym za wywóz była spółka włoska Di Fenza & Figli (zwana dalej „Di Fenzą”). Płatność za towar miała być dokonana przed dostawą, a kwota refundacji miała być pokryta przez gwarancję bankową.

10 Pierwsza dostawa dała podstawy do podejrzeń co do wiarygodności pośrednika. Towar został bowiem skierowany do Neapolu (Włochy), nie było znane miejsce składowania towaru i nie istniało połączenie statkiem między tym miastem a Albanią.

11 Skontaktowawszy się z belgijskimi władzami konsularnymi w Neapolu, Eurofit postanowił zawrócić ciężarówkę z towarami, zawiadamiając BIRB o tej decyzji.

12 Po otrzymaniu zapewnienia ze strony wspomnianego pośrednika Eurofit wysłał nową ciężarówkę z 22 tonami masła. Dotarła ono do Bari w dniu 14 sierpnia 1996 r.

13 W dniu 10 września 1996 r. BIRB potwierdził Eurofitowi otrzymanie dokumentu T5 z niezbędnymi pieczęciami właściwych organów i dokonał wypłaty pierwszej refundacji wywozowej wynoszącej 1 521 670 BEF.

14 Ponadto Eurofit otrzymał od Di Fenzy dokument włoskiego ministerstwa finansów skierowany do BIRB oraz dokument wprowadzenia wywiezionego towaru do obrotu w Albanii.

15 W dniu 26 września 1996 r. Eurofit dokonał drugiej dostawy, opłaconej przez Di Fenzę gotówką. Okazało się jednak, że czek wystawiony tytułem gwarancji refundacji jest bez pokrycia.

16 W dniu 31 października 1996 r. BIRB potwierdził otrzymanie dokumentu T5 dla tej drugiej dostawy.

17 W ten sposób od lipca do listopada 1996 r. Eurofit wysłał ogółem dziesięć ciężarówek przewożących 22 tony masła każda.

18 Spółka ta otrzymała od BIRB z tytułu dostawy pięciu pierwszych ciężarówek oraz dostawy siódmej ciężarówki refundacje wywozowe w wysokości 9 266 133 BEF (229 701,44 EUR).

19 BIRB zablokował natomiast wypłaty odnoszące się do towaru przewiezionego ciężarówkami szóstą, dziewiątą i dziesiątą.

20 Co się tyczy ósmej ciężarówki, która została zatrzymana przez władze włoskie, Eurofit wniósł skargę do właściwych sądów włoskich przeciwko Di Fenzie, który został skazany w procesie karnym za fałszowanie dokumentów T1 i T5.

21 Okazało się następnie, że wszystkie wywożone towary najprawdopodobniej nigdy nie opuściły terytorium Unii i że dokumenty przewozowe przesłane BIRB były sfałszowane.

22 W dniu 10 marca 1998 r. BIRB zażądał od Eurofitu zwrotu nienależnie wypłaconych refundacji, powiększonych o kwoty odpowiadające sankcji przewidzianej w art. 11 ust. 1 rozporządzenia nr 3665/87. Później jednak BIRB zrezygnował z dochodzenia kwoty odpowiadającej tej sankcji.

23 W lipcu 1999 r. Eurofit zaproponował zwrot na rzecz BIRB otrzymanych refundacji, precyzując jednak, że wpłata ta nie przesądza jego prawa do postępowania sądowego przeciwko BIRB.

24 We wrześniu 2001 r. Eurofit pozwał BIRB przed sądem odsyłającym o zasądzenie zwrotu przez tego ostatniego wspomnianych refundacji, opiewających na kwotę 229 701,43 EUR, jak też o wypłatę refundacji należnych za ciężarówki szóstą, ósmą, dziewiątą i dziesiątą, w wysokości 164 299,79 EUR. Ponadto Eurofit zażądał zwolnienia z zapłaty sankcji za niestosowanie świadectw wywozowych.

25 Żądanie Eurofitu opiera się na zasadzie wyjątku siły wyższej w rozumieniu rozporządzenia nr 3665/87, które to pojęcie charakteryzuje się okolicznościami niezależnymi od eksportera, niezwykłymi i nieprzewidywalnymi, których skutków nie można uniknąć mimo wszelkiej staranności.

26 Choć Eurofit przyznaje, że samego faktu malwersacji popełnionych przez jego kontrahenta, a mianowicie Di Fenzę, nie można uznać za przypadek siły wyższej, jako że wybór kontrahenta uznawany jest za ryzyko podmiotu gospodarczego, to jednak podnosi on, opierając się na wyroku z dnia 7 września 1999 r. w sprawie C-61/98 De Haan, Rec. s. I-5003, że w niniejszej sprawie może on skorzystać z wyjątku siły wyższej, ponieważ właściwe władze krajowe poprzez swoje postępowanie uniemożliwiły mu prawidłowe rozpoznanie zagrożeń wynikających z danej transakcji i nie skłoniły go do rezygnacji z wywozów bądź zaprzestania wywozów, o których mowa.

27 BIRB kwestionuje jakiekolwiek uchybienie ze swej strony, za które byłby odpowiedzialny, i uważa, że to Eurofit nie dochował należytej staranności w celu uniknięcia straty. Co się tyczy ww. wyroku w sprawie De Haan, BIRB uważa, że wydany on został w ramach regulacji innej niż ta, która ma zastosowanie w postępowaniu głównym, i że wobec tego nie można odnieść go do przepisów rozporządzenia nr 3665/87.

28 Odnośnie do argumentacji BIRB, iż nie popełnił on żadnego uchybienia, sąd odsyłający zaznacza, że wyjątek siły wyższej, na którą powołuje się podmiot gospodarczy, nie jest tożsamy z koncepcją uchybienia popełnionego przez właściwe władze krajowe. Sąd ten uważa natomiast, że fakt, iż władze te umyślnie utrzymywały Eurofit w nieświadomości co do kwestii dotyczących prowadzonych przez niego wywozów, jak też fakt, iż nie przeprowadziły weryfikacji dokumentów celnych, nawet jeżeli to powstrzymanie się było uzasadnione prowadzeniem dochodzenia karnego, wydają się istotne w ocenie pojęcia siły wyższej, gdyż dokonana przez Eurofit ocena wiarygodności jego kontrahenta została przez nie zafałszowana.

29 W tych okolicznościach sąd odsyłający postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy w sytuacji gdy właściwe organy nie udzielają informacji, o które wnioskował podmiot gospodarczy, lub celowo udzielają mu informacji niezgodnych z prawdą, fałszując przez to jego ocenę rzetelności kontrahenta podejrzanego o oszustwo, można uznać, iż chodzi o przypadek siły wyższej w rozumieniu rozporządzenia nr 3665/87 ustanawiającego wspólne szczegółowe zasady stosowania systemu refundacji wywozowych do produktów rolnych?”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

30 W swoim pytaniu sąd odsyłający zwraca się zasadniczo o ustalenie, czy przepisy rozporządzenia nr 3665/87 należy interpretować w ten sposób, że brak powiadomienia eksportera przez właściwe władze krajowe o zagrożeniu popełnienia oszustwa przez jego kontrahenta stanowi przypadek siły wyższej w rozumieniu tego rozporządzenia.

31 Na wstępie należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału pojęcie siły wyższej należy rozumieć jako nadzwyczajne i nieprzewidywalne okoliczności niezależne od podmiotu, który się na nie powołuje, których następstw nie można było uniknąć mimo zachowania należytej staranności (wyroki: z dnia 5 lipca 1987 r. w sprawie 145/85 Denkavit België, Rec. s. 565, pkt 11; z dnia 5 października 2006 r. w sprawie C-377/03 Komisja przeciwko Belgii, Zb.Orz. s. I-9733, pkt 95; a także z dnia 18 marca 2010 r. w sprawie C-218/09 SGS Belgium i in., Zb.Orz. s. I-2373, pkt 44).

32 Ze względu na to, że pojęcie siły wyższej nie ma jednakowej treści w różnych dziedzinach stosowania prawa Unii, jego znaczenie powinno zostać ustalone w oparciu o ramy prawne, w których ma ono rodzić skutki (zob. w szczególności wyroki: z dnia 13 października 1993 r. w sprawie C-124/92 An Bord Bainne Co-operative i Compagnie Inter-Agra, Rec. s. I-5061, pkt 10; z dnia 7 grudnia 1993 r. w sprawie C-12/92 Huygen i in., Rec. s. I-6381, pkt 30; a także ww. wyrok w sprawie SGS Belgium i in., pkt 45).

33 Co się tyczy rozporządzenia nr 3665/87, należy zaznaczyć, że jego art. 5 i 11, dotyczące warunków wypłaty refundacji oraz odzyskania kwot wypłaconych nienależnie i stosowanych sankcji, odnoszą się w sposób wyraźny do siły wyższej.

34 Przepisy te mają precyzować i ograniczać skutki siły wyższej w dziedzinie refundacji wywozowych (zob. podobnie wyrok z dnia 29 września 1998 r. w sprawie C-263/97 First City Trading i in., Rec. s. I-5537, pkt 41).

35 W pierwszej kolejności, co się tyczy art. 5 ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia nr 3665/87, wypłata refundacji jest uzależniona, obok wymogu opuszczenia przez towar obszaru celnego Unii, od wymogu przywozu produktu do państwa trzeciego (zob. podobnie ww. wyroki: w sprawie First City Trading i in., pkt 27; a także w sprawie SGS Belgium i in., pkt 40). Uregulowanie unijne obowiązujące w czasie, kiedy wystąpiły okoliczności faktyczne postępowania głównego, przewiduje bowiem przyznanie refundacji wywozowej wyłącznie na podstawie kryteriów obiektywnych odnoszących się w szczególności do ilości, rodzaju i cech wywożonego produktu, jak również do jego geograficznego miejsca przeznaczenia (wyrok z dnia 11 lipca 2002 r. w sprawie C-210/00 Käserei Champignon Hofmeister, Rec. s. I-6453, pkt 40).

36 W drodze odstępstwa od tej zasady art. 5 ust. 3 rozporządzenia nr 3665/87 przewiduje, że wypłata refundacji jest jednak zapewniona, jeżeli po opuszczeniu obszaru celnego Wspólnoty produkt został utracony podczas transportu w wyniku działania siły wyższej, tak że nie mógł zostać wprowadzony do obrotu w państwie trzecim, do którego dokonano wywozu (ww. wyrok w sprawie SGS Belgium i in., pkt 43).

37 Ze względu na to, że wspomniany art. 5 ust. 3 stanowi wyjątek od normalnego systemu refundacji wywozowych, podlega on ścisłej interpretacji. Ponieważ zaistnienie przypadku siły wyższej stanowi warunek sine qua non, by móc ubiegać się o wypłatę refundacji za objęte wywozem towary, których nie wprowadzono do obrotu w państwie trzecim, do którego dokonano wywozu, wykładni tego pojęcia należy dokonywać w taki sposób, by liczba przypadków, w których możliwe jest skorzystanie z takiej wypłaty, pozostała ograniczona (zob. ww. wyrok w sprawie SGS Belgium i in., pkt 46; a także analogicznie wyrok z dnia 20 listopada 2008 r. w sprawie C-38/07 P Heuschen & Schrouff Oriëntal Foods Trading przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-8599, pkt 60).

38 W drugiej kolejności, co się tyczy art. 11 rozporządzenia nr 3665/87, z motywów pierwszego i drugiego rozporządzenia nr 2945/94 wynika, że w świetle nabytych doświadczeń należy wzmocnić zwalczanie nieprawidłowości, a przede wszystkim oszustw na szkodę budżetu Unii, i że w konsekwencji należy przewidzieć odzyskiwanie kwot wypłaconych nienależnie, jak też sankcje, gdyż subiektywny aspekt winy jest pozbawiony znaczenia w tym względzie (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Käserei Champignon Hofmeister, pkt 40, 60). Tym samym wspomniany art. 11 czyni eksportera odpowiedzialnym, pod groźbą sankcji, za prawidłowość zgłoszenia, uwzględniając właśnie jego rolę jako ostatniego podmiotu w łańcuchu produkcji, przetworzenia i wywozu produktów rolnych (zob. podobnie ww. wyrok Käserei Champignon Hofmeister, pkt 62, 81).

39 Co się tyczy mającej zastosowanie sankcji, art. 11 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) i b) rozporządzenia nr 3665/87 stanowi, że w przypadku gdy eksporter złożył wniosek o refundację wyższą od refundacji stosowanej do faktycznie wywiezionego produktu, refundacja zostanie zmniejszona bądź o kwotę odpowiadającą połowie różnicy między refundacją wnioskowaną a refundacją stosowaną do wywozu faktycznie dokonanego, bądź o kwotę równą podwójnej różnicy między refundacją wnioskowaną a refundacją stosowaną, w przypadku gdy eksporter umyślnie dostarczył fałszywych informacji.

40 Zwiększa się zatem jedynie stopień sankcji w przypadku działania umyślnego, a kara przewidziana we wspomnianym art. 11 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) ma zastosowanie nawet w wypadku braku winy eksportera. W tej ostatniej sytuacji tylko w przypadkach wymienionych enumeratywnie w akapicie trzecim wspomnianego art. 11 ust. 1 nie stosuje się sankcji przewidzianej w jego akapicie pierwszym (wyrok z dnia 24 kwietnia 2008 r. w sprawie C-143/07 AOB Reuter, Zb.Orz. s. I-3171, pkt 17).

41 Wśród wyjątków wymienionych w art. 11 ust. 1 akapit trzeci rozporządzenia nr 3665/87 wymienione są między innymi: przypadek siły wyższej, pewne wyjątkowe przypadki charakteryzujące się okolicznościami, za które eksporter nie odpowiada, jak też przypadek oczywistego błędu co do wnioskowanej refundacji, rozpoznanego przez właściwe władze.

42 Należy jednak przypomnieć, że przepisy te zwalniają eksporterów wyłącznie z zapłaty kar, ale nie ze zwrotu refundacji otrzymanych z góry (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie First City Trading i in., pkt 46).

43 Trybunał orzekł w tym kontekście, że do wyczerpującego wykazu zawartego w art. 11 ust. 1 akapit trzeci rozporządzenia nr 3665/87 nie można dodać nowego przypadku wyłączenia, dotyczącego w szczególności braku zawinionego zachowania eksportera. Mianowicie nawet jeżeli wina lub błąd popełnione przez kontrahenta eksportera mogą stanowić okoliczność, za którą eksporter nie odpowiada, to jednak wchodzą one w zakres normalnego ryzyka handlowego i w ramach transakcji handlowych nie można ich uznać za niemożliwe do przewidzenia. Eksporter w sposób swobodny dobiera kontrahentów i powinien zabezpieczyć się przed ryzykiem, wprowadzając odpowiednie klauzule do umów z kontrahentami albo zawierając specjalne ubezpieczenie (zob. podobnie ww. wyroki: w sprawie Käserei Champignon Hofmeister, pkt 80 i przytoczone tam orzecznictwo; a także w sprawie AOB Reuter, pkt 36).

44 W niniejszej sprawie należy zaznaczyć, że okoliczności faktyczne postępowania głównego nie mogą stanowić przypadku siły wyższej w rozumieniu art. 5 ust. 3 rozporządzenia nr 3665/87.

45 Nie można bowiem uznać, że rozpatrywany towar, który – jak wynika z postanowienia odsyłającego – prawdopodobnie nigdy nie opuścił obszaru Unii, został utracony w transporcie w rozumieniu art. 5 ust. 3 rozporządzenia nr 3665/87.

46 Poza tym Eurofit nie może powoływać się na wyjątek siły wyższej przewidziany w art. 11 ust. 1 akapit trzeci tiret pierwsze rozporządzenia nr 3665/87. Jest bowiem bezsporne, że kontrahent Eurofitu został skazany karnie za fałszowanie dokumentów w ramach refundacji wywozowych. Zgodnie z orzecznictwem przytoczonym w pkt 43 niniejszego wyroku okoliczność taka wchodzi w zakres normalnego ryzyka handlowego w ramach transakcji handlowych i nie można jej zatem uznać za niemożliwą do przewidzenia w stosunkach umownych związanych z wywozem korzystającym z refundacji.

47 Poza tym należy stwierdzić, że nawet jeżeli zachowanie administracji celnej takie jak zarzucane BIRB w postępowaniu głównym, polegające na nieprzekazaniu informacji eksporterowi, a wręcz na przekazaniu w sposób umyślny informacji błędnych, może być uwzględnione przy ocenie niektórych przypadków wyjątkowych w rozumieniu art. 11 ust. 1 akapit trzeci tiret drugie rozporządzenia nr 3665/87, to zachowanie takie nie może zwalniać danego eksportera z jego obowiązku zwrotu refundacji otrzymanych nienależnie (zob. analogicznie ww. wyrok w sprawie Heuschen & Schrouff Oriëntal Foods Trading przeciwko Komisji, pkt 65).

48 Wniosku tego nie podważa ww. wyrok w sprawie De Haan. Z jednej strony bowiem Trybunał uznał w pkt 32 tego wyroku, że wymogi dochodzenia mającego na celu wykrycie i ujęcie sprawców i współsprawców popełnionego lub przygotowywanego oszustwa mogą uzasadniać świadome zaniechanie poinformowania zainteresowanego podmiotu gospodarczego w części lub w całości. Z drugiej strony Trybunał orzekł w pkt 53 i 54 tego wyroku, że wymogi takiego dochodzenia, w przypadku braku oszustwa lub zaniedbania, które można by zarzucić dłużnikowi, i ze względów słuszności, mogą stanowić szczególną sytuację w świetle uregulowania mającego zastosowanie do okoliczności faktycznych w tej sprawie, a mianowicie art. 13 ust. 1 rozporządzenia Rady (EWG) nr 1430/79 z dnia 2 lipca 1979 r. w sprawie zwrotu lub umarzania należności celnych przywozowych lub wywozowych (Dz.U. L 175, s. 1), zmienionego rozporządzeniem Rady (EWG) nr 3069/86 z dnia 7 października 1986 r. (Dz.U. L 286, s. 1).

49 Uwzględniwszy całość powyższych rozważań, na zadane pytanie należy odpowiedzieć, że niepoinformowanie eksportera przez właściwe władze celne o zagrożeniu popełnienia oszustwa przez jego kontrahenta nie stanowi przypadku siły wyższej w rozumieniu przepisów rozporządzenia nr 3665/87, a w szczególności art. 11 ust. 1 akapit trzeci tiret pierwsze tego rozporządzenia. O ile

takie niepoinformowanie może stanowić przypadek wyjątkowy w rozumieniu art. 11 ust. 1 akapit trzeci tiret drugie rozporządzenia nr 3665/87, o tyle nie może ono jednak zwalniać tego eksportera z jego obowiązku zwrotu refundacji wywozowych otrzymanych nienależnie, gdyż jest on zwolniony jedynie z zapłaty kar należnych na podstawie tego artykułu.

W przedmiocie kosztów

50 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (szósta izba) orzeka, co następuje:

Niepoinformowanie eksportera przez właściwe władze celne o zagrożeniu popełnienia oszustwa przez jego kontrahenta nie stanowi przypadku siły wyższej w rozumieniu przepisów rozporządzenia Komisji (EWG) nr 3665/87 z dnia 27 listopada 1987 r. ustanawiającego wspólne szczegółowe zasady stosowania systemu refundacji wywozowych do produktów rolnych, zmienionego rozporządzeniem Komisji (WE) nr 2945/94 z dnia 2 grudnia 1994 r., a w szczególności art. 11 ust. 1 akapit trzeci tiret pierwsze tego rozporządzenia. O ile takie niepoinformowanie może stanowić przypadek wyjątkowy w rozumieniu art. 11 ust. 1 akapit trzeci tiret drugie rozporządzenia nr 3665/87, zmienionego rozporządzeniem nr 2945/94, o tyle nie może ono jednak zwalniać tego eksportera z jego obowiązku zwrotu refundacji wywozowych otrzymanych nienależnie, gdyż jest on zwolniony jedynie z zapłaty kar należnych na podstawie tego artykułu.

Podpisy